

Nejv?tší p?íkázání a chudá vdova

P?vod materiálu

Tomáš Trusina

Po?adí v lekci

16

Téma

Milovat celým srdcem a dát se k dispozici s celým živobytím

Cíl

- D?ti poznají provázanost vztahu k Bohu a k bližnímu.
 - D?ti si vyzkouší, jak Ježíšovo slovo pomáhá v orientaci našeho života.
 - D?ti poznají, jak láska k Bohu souvisí s pohledem bohatých na chudé.
-

Pro u?itele

Biblický text: Mk 12,28-34.38-44

Výkladové poznámky

Kontext: Oba oddíly pat?í k rozhovor?m t?etího dne, p?edznamenáným Ježíšovou výzvou u?edník?m: „M?jte víru Boží!“ (Mk 11,20.22) Na chrámovém nádvo?í pak, po konfliktním podobenství o vina?ích, farizejském pokoušení a saducejské spekulativní lé?ce, p?ichází jiný typ tazatele: Zákoník, který uvid?l, že Ježíš dob?e odpov?d?l. O?ekává tedy odpov?? od Ježíše jako od Mistra, jehož vyu?ování p?edstavuje dobré odpov?di. P?i?emž dobré v pohledu Písem a písmáka–zákoníka není to, co je dobré obecn? vzato, ale co je dobré z hlediska Hospodinových slov, u?ení Tóry — dobré jako ukazatel ví?e.

Které p?íkázání je první? Ve smyslu Tóry jako ukazatele cesty se otázka vlastn? ptá: Co je tím nejd?ležit?jším **sm?rem**? K ?emu vždy, za každých okolností p?ihlížet, v ?em ned?lat kompromisy? Je to otázka po „orientaci mapy“: Kde je vždy sever, kam vždy ukazuje kompas? Když tohle vím, nemusím znát nazpam?? všechny jednotlivosti, a p?ece neztratím orientaci. Nenábožensky bychom mohli otázku zjednodušit: A o ?em je vlastn? život?

Odpov?? zapadá do stylu hovor? na nádvo?í (Mk 12). Ježíšova odpov?? p?esahuje otázku („první“ není „jedno“, ale „dv?“). Citovaná místa „Slyš Izraeli“ (Dt 6,4) a Lv 19,13 („miluj bližního“) mj. dokládají, že Ježíš není proti tradici, jak to na n?j zkoušejí navléct konzervativní saduceové i farizeové, ale respektuje Tóru a je s ní ve vyklada?ském rozhovoru.

Jak milovat Boha? „Slyš Izraeli“ je krédo pro život Božího lidu uprost?ed tohoto sv?ta. Láska k Bohu je tu p?íkázána jako odpov?? na d?jinný ?in vysvobození uprost?ed reality tohoto sv?ta. Zárove? zní na hranicích poušt? a zaslíbené zem? (na hranicích Tóry a Prorok?). Chce udržet vyvedený lid na cest? zachrán?ných i za Jordánem — v budoucnosti zaslíbené zem? (Dt 6,1) a trvale mu p?ipomínat východisko této záchrany (Dt 6,21).

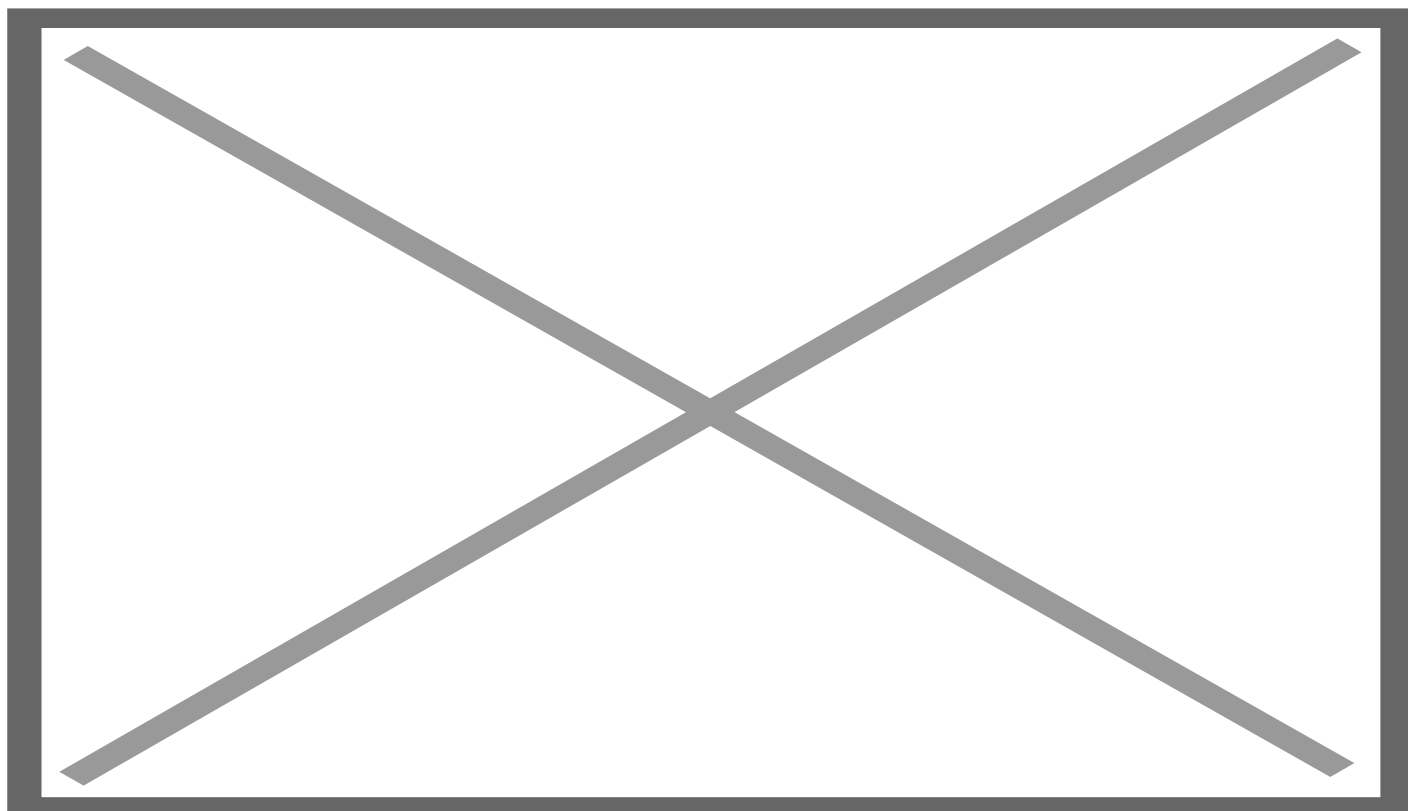
Vysvoboditele — Hospodina máme milovat jako „jedin? jediného“. Nejde o dogmatické ?i obecn? náboženské „po?itadlo“ (b?h je jeden), ale o výraz protimodlá?ského zam??ení SZ: K jedine?nosti cesty svobody a záchrany pat?í odmítání falešných kult?. Nic jiného nebudete zbožš?ovat ani klást na stejnou

úroveň. Tohoto Boha budete milovat úplně, celostně, nasazením všech rovin svého žití. Není Bohem jen pro „náboženský šuplík“ našeho života, privátní spiritualitu, potřebnostné uspokojení náboženských zájmů. Má právo nárokovat si celého člověka.

Láska k bližnímu Lv 19,18 souvisí s přikázáními pro život víry uprostřed všedních dní až do té poctivosti při vážení (Lv 19,35-36), přičemž nejde o to, aby o mně mohli říkat „ten je poctivý“, ale aby bližní nebyl ošizen. Do obzoru mého „já“ vstupuje bližní: ty sám nejsi „středem vesmíru“. Je tu vedle tebe bližní, který „váží“ stejně jako ty, potřebuje svůj životní prostor stejně jako ty. Skrze něj můžeš milovat i sebe. Nejde tu sebepopření nebo nějaké sebemrskačství, ale rozvinutí lidství jakožto lidství ve vztahu.

Zákoníkova reakce (po pravdě odpověď) dává Ježíšovým slovům vysvětlení spolehlivého životního nasamňování: tahle rada nezklame. Zároveň zařazuje Ježíšovu odpověď do souvislosti s prorockým slovem Oz 6,6. Od příchodu do chrámu a vyhnání penězomně se do hovorů na nádvoří chrámu míchají jako rozhodující autorita Proroci s důrazy protikultickými a vůči vyvolenému lidu kritickými.

Chrám — místo a vztahy: Chrám představoval pro mnoho generací židů i pro první generace křesťanů místo zaslíbené Boží blízkosti (1Kr 6,13). Marek ovšem sepisuje své evangelium krátce po r. 70 n. l., kdy se na závěr prohraného povstání proti římu v chrámu ukrylo 6000 židů, kteří tu v troskách chrámu při požáru založeném římskými vojáky zahynuli. Proto i v jeho vyprávění bezprostředně následuje komentář, že z chrámu nezůstane kámen na kameni (Mk 13,2). A když Marek vypráví o Ježíši v chrámu, řeší zároveň zásadní otázku: Kde je nám blízko Bůh? Podle jeho vyznání je to v odpovědích Ježíše, které zaznívají (ještě) na chrámovém nádvoří u Mk 12. On rozeznává slova Tóry jako slova naděje a života, on evokuje Proroky a jejich důraz na spravedlivý a milosrdný vztah k bližním, on nasazuje celý svůj život ve službu Boží blízkosti a on dává životu v Boží blízkosti perspektivu. Ve světle této souvislosti smíme vidět i zásadní spojitost rozhovoru se zákoníkem o „prvním přikázání“ a Ježíšův komentář k daru vdovy.

Pokladnice v chrámu byla kovová a měla tvar podlouhlé obrácené nálevky. Mince byly kovové — čím větší dar, tím víc to „zvonilo“.

Dary bohatých jsou dary z p?ebytk?. Nejsou tedy výrazem vztahu k Bohu. Navíc jsou jako dary na podporu chrámu investicí do „zbo?ené“ budoucnosti.

Dar vdovy je jako investice do chrámu zanedbatelný. Ježíšova charakteristika „dala celé své živobytí“ ovšem její dar vykládá jednozna?n? jako výraz celostné odevzdanosti. Neponechává si žádné rezervy. A takový vztah k Bohu je víc, než „ob?ti a dary“ (Mk 12,30.33)

Naše místo v p?íb?hu — v tomto p?ípad? m?že být naše místo spolu s d?tmi dvojí: bu? po Ježíšov? boku sledujeme, s kým se baví, jak co komentuje (viz druhý p?íb?h) — a tím jsme vyu?ováni, tedy nasm?rováváni. Anebo m?žeme být t?mi, kdo kladou otázky a hledají na n? tvá?í v tvá? Ježíši odpov?? (v tomto p?ípad? budeme rozvíjet zejména první p?íb?h, ale zapracovat lze i druhý).

Úskalí

Zákoník?v záv?r, že „milovat Boha a bližního“ je „poznání Boha“, které je víc než „rituáln?“ (liturgicky) prožívané a praktikované náboženství, je zásadním korektivem náboženské teorie i praxe, která vypouští d? raz na vztahy k druhým, spolulidství i pozvání k životní celistvosti. Nelze z n?j však ud?lat argument pro odmítání života ve spole?enství církve (v?etn? bohoslužeb).

Poznámka „veliký dav mu rád naslouchal“ nesv?dčí p?edevším o všeobecn? kladném ohlasu Ježíšových slov. „Rád naslouchal i Herodes Janu K?itelovi, což mu nezabránilo, aby ho dal popravit.“ (Nico ter Linden)

Zákonicství, p?ed nímž Ježíš varuje, je tu p?edstaveno jako postoj, který nevede k Bohu, a? je tak prezentován. Jakožto postoj je zaujímán zrovna tak k?es?any, nejde o n?jaké „specifikum židovství“. Charakteristika „vyjída?i vdov“ dokonce sedí spíš na situaci prvotní církve. Metlou se stalo upadlé potulné kazatelství, s nímž souvisela nepat?í?ná úcta k t?m, kdo dokážou ohromit svou hlubokou a ú?innou zbožností nebo modlitebním životem (srvn. i kontext Mt 6,9). Zatímco ještě takový Pavel dokáže ve své veliké svobod? ?íci Fp 1,18, Mark?v Ježíš (o cca 20 let pozd?ji) už pro zbožné mluvky nemá pochopení.

Vdovy v biblických p?íb?zích okamžit? asociují bezbranné a chudé, lidi bez obvyklých životních prost?edk? a jistot. V dnešní době bychom mohli pomyslet na samoživitelky, matky s d?tmi v azylových domech, žadatelky o azyl apod. Nejde jen o smutek osam?lého ?lov?ka, ale p?edevším o chudobné a nejisté sociální postavení.

Odkazy

Vries, Tinie de: *Tím vše za?íná*. Amsterdam: Nederlandsche Zondagsschool Vereeniging, 1989

Pokorný, Petr: *Evangelium podle Marka*. Praha: Centrum biblických studií AV ?R a UK v Praze ve spolupráci s ?eskou biblickou spole?ností, 2016

Linden, Nico ter: *Povídá se... podle Marka a podle Matouše*. Benešov: Eman, 2009, kap. 42-43

Linden, Nico ter: *Král na oslu*. Eman: Benešov, 2011, str. 174-175.

Pro d?ti

P?edškoláci

Osnova: nejd?ív akce — pak p?íb?h — pak „u?ení“. Postup se hodí i pro v?kov? smíšenou skupinu. V tom p?ípad? nachystejte pom?cky (obrázky) i pro vyšší v?kové kategorie.

Co potřebujeme k životu na jeden den?

Nachystejte si obrázky běžně užívaných každodenních potřeb: Jídlo, pití, mobil, dopravní prostředky, střecha nad hlavou, úběnní pomůcky, hry... (Vzhledem k tomu, že se setkáváme v neděli po Vánocích, můžete zapojit i různé typy vánočních dárků.)

Pak nechte děti, ať jedno po druhém odebírají věci, bez kterých se dá přežít do dalšího dne. Kolik toho zbyde? To, co zbylo, je naše každodenní živobytí.

Příběh o chudé vdově a jejím daru

(Např. podle převyprávění Nico ter Lindena v Králi na oslu, viz Odkazy.)

Druhý den po příjezdu do Jeruzaléma Ježíš opět přišel na nádvoří jeruzalémského chrámu. Přišlo k němu mnoho lidí. Některí se chtěli jen vytahovat, jiní byli celí nedokaví, co se od Ježíše dozví o víře a o Bohu.

„Na víru je vždycky třeba si dávat pozor,“ řekl lidem. „A na věcí taky. Jsou mezi nimi svatí, ale taky pokrytci. Jsou svobodní věcí a věcí, kteří se bojí. Štěstí a lakomí. A zvenku není vidět, kdo je co. Jsou lidé, kteří dělají, že jsou hodní věcí. Uvnitř jsou ale pohané, protože v chrámě a synagoze vždy chtějí sedět v první řadě a dlouho se modlí, aby mohl každý vidět, jak jsou zbožní. Myslí si, že jsou ušlechtilí a že je má Bůh hodně rád. Vězte mi, že to tak není. Víte, koho má Bůh hodně rád? Vdovy. Nemají ani moc, ani peníze. Znají jenom starosti a smutek, a když mají smůlu, tak musejí prodat i svůj domek. Kdyby vysoko postavení pánové víry Bohu skutečně sloužili, zajistili by, aby ty vdovy mohly ve svých domcích žít dál. Za tu dobu, co tu sedím u chrámové pokladnice, jsem viděl, kolik tam bohatí lidé hází. Řeknu vám, nic moc. Neubude jim ani sousto chleba. A pak šla kolem chudá vdova. Vytáhla dvě malé mince a vhodila je do pokladnice. Obětovala prakticky všechno, co na dnešní den potřebovala! Odevzdala se Bohu se vším, co měla.“

Ježíš si povzdechl. „Ach,“ řekl, „kdyby se to tak dalo říct o všech...“

Co příběh vyučuje?

Až příběh převyprávíte, vraťte se k tomu, co vám spolu s dětmi zbylo z obrázků každodenního živobytí.

Vdova odevzdala právě přesně tohle.

Zbylo jí něco?

Nezbylo jí nic. *(Tady můžete obrázky nejnutnějšího živobytí odstranit.)*

A co nám ten Ježíš v příběhu říká?

Tak velká je její láska k Bohu.

Děvče — on mi dal život, on mi dal živobytí. A to všechno není moje, ale patří jemu.

Celý můj život a všechno mé „živobytí“ patří jemu.

Pomůcky: Obrázky, popř. hračky ztvárňující součásti každodenního živobytí

Mladší školní děti

Markův úvod

„Tak, Ježíš p?íjel na oslátku do Jeruzaléma — a já te? musím chystat pro d?ti velikono?ní p?íb?hy,“ povídá si Marek, když dnes ?ekal d?ti. S ?ímpak asi dnes p?íjdou?

Sotva je uslyšel, bylo jasné, že n?co není v po?ádku.

„S tím, co dáváte, bychom Markovi ani nekoupili papír na psaní jeho p?íb?hu!“ k?í?el syn bohatého obchodníka Teodor na malou uplakanou Ráchelku.

„Vy se hádáte o peníze?“ uvítal d?ti p?ekvapený Marek.

„O peníze ne,“ odpov?d?l nasupen? Teodor. „Cht?li jsme dohodnout, kdo dnes bude sed?t nejbliž, až budeš vypráv?t. A tahle malá usmrkaná holka furt tvrdila, že nejbliž mají místo nejmenší. Prý to slyšela v n?jakém tvém p?íb?hu. Ale kdo platí všechny ty drahé papíry a další v?ci na tvé psaní? Její máma ur?it? ne! Vždy? ta je ráda, že má ve?er co dát d?tem, aby jim nekru?elo v b?íše!“

Marek se zamyslel. „Poslouchejte, budu vám te? povídat dva p?íb?hy. A ty si, Teodore, klidn? sedni nejbliž, a? slyšíš.“ Teodor se hrd? usadil, a Marek za?al:

Milovat Boha i bližního

Po p?íjezdu do Jeruzaléma chodil Ježíš na nádvo?í chrámu. Před Velikonocemi tam bylo plno lidí. N?kte?í byli zv?davi, co Ježíš ?ekne. Ale v?dcové farize? i kn?ží cht?li Ježíše ukázat bu? jako hlupáka nebo nebezpe?ného fanatika. Dávali mu t?žké otázky, a cht?li ho tak p?ed lidmi znemožnit. Ale Ježíš svou odpov?dí všechny p?ekvapil: zákoníky a farizeje, kn?ze i lidi, kte?í poslouchali.

Jeho odpov?di se ale moc líbily jednomu zákoníkovi. Jak ten Ježíš dovede vybrat správný p?íb?h z Mojžíšových vypráv?ní! Nestraší tím, co se nesmí, ale ukazuje cestu. A tak se ozval sám: „Mist?e, u Mojžíše máme spoustu r?zných p?íkaz? a pravidel, podle kterých máme jako v?íci žít. Ale které p?íkázání je to nejd?ležit?jší?“

Všichni napjat? ztichli. Co Ježíš z mnoha Mojžíšových slov vybere? A bude se to týkat spíš vztahu k Hospodinu nebo pravidel pro život s druhými?

Ježíš promluvil: „První je toto: Budeš milovat Hospodina, svého vysvoboditele, celým srdcem, vším, na? myslíš a vším, na? nasazuješ síly — prost? celým svým životem.“ Mnozí lidé si to s ním polohlasn? p?e?íkávali, protože to slovo od d?tství slyšali. A líbilo se jim, že to Ježíš ?íká vážn? a p?itom s láskou.

Ale Ježíš ještě neskon?il: „A pak tu máme ještě jedno slovo na prvním míst?: Milovat budeš svého bližního jako sám sebe!“ A dodal: „Lásku k našemu Bohu nejde odd?lit od vztahu k lidem, které potkáváme.“

Zákoníkovi se Ježíšova odpov?? moc líbila: „Ob? za?ínají ‚budeš milovat‘, to je to nejd?ležit?jší. Vždy? to tak ?íká Hospodin i podle Prorok? — milovat Boha a nezapomínat na lásku k bližním, to je víc, než ob?ti a další ob?ady tady v chrámu.“

Celým životem?

„No dob?e Marku,“ sko?il mu do ?e?i Teodor. „Ale co to znamená milovat Boha celým životem? A jak to souvisí s t?mi pen?zi, které dávají rodi?e našemu sboru a na tvé psaní?“

„Však po?kej, Ježíš se svým u?ením ještě neskon?il,“ klidn? mu odpovídal Marek.

Pak se Ježíš posadil naproti chrámovým pokladnám, kam se dávaly dary na chrám. Vypadaly jako podlouhlý zvon obrácený vzh?ru nohama. Byly kovové — a když do nich n?kdo hodil peníze, krásn? to zvonilo. ?ím víc pen?z, tím bylo zvon?ní delší.

Přicházeli tam bohatí lidé, a jeden po druhém házeli svoje dary. Jejich mince dlouze zvonily. Pak přišla jedna vdova. Víte, že vdovy mívají peněz sotva na jeden den. A ona tam ty dva žetráky, co měla na den, hodila oba. Sotva to cinklo. Ale Ježíš se právě v té chvíli obrátil na učeníky:

„Slyšeli jste to malé cinknutí, viděli jste dar té vdovy? Ta vdova dala nejvíc ze všech!

Ptáte se, jak to? Všichni ti bohatí dávali z toho, co jim zbylo, když si nakoupili pro sebe, na si vzpomněli. Kdežto tahle chudá vdova, na kterou bohatí nepamatovali, dala jako dar celé své živobytí, všechno, za co si mohla ten den koupit něco k jídlu. Kdo tedy ukázal, že je Bohu oddaný celým svým životem?“

Když Marek zvedl hlavu a rozhlédl se po dětech, kouká, že Teodor se vypařil jak myška. Stál vzadu, a ještě předtím stihl posadit na své místo malou Ráchelku.

Pomůcky: Postavička písíciho Marka (kopie flanelografu aj., kterou si děti mohou samy vybarvit), obrázky chudých a bohatých.

Starší školní děti

Čím nejděležitější se v životě cítit

Vytiskněte a rozstříhejte následující citáty. Požádejte děti, aby vyberou ten nejděležitější. Dejte prostor, aby každé ten svůj krátce zdůvodnil (je-li dítě hodné, můžete je rozdělit do skupin po 3–4, mluví pak spolu buď ve skupinkách nebo zástupci jednotlivých skupin). Zkuste tak rozvinout rozhovor na téma: Čím je nejděležitější cítit se v životě? (Pokud vám citáty připadají málo použitelné, najděte si jiné například na webu citaty.net). Pozor, všechny citáty nejsou vyloženy „špatně“, záleží na tom, v jaké souvislosti jsou řečeny, popř. použity. Na to byste měli s dětmi přejít.

Není-li zdraví, potmění a vyprchájí i rozkoš, moudrost, učenost a ctnost.

Mám opravdu ráda jen málo lidí, a ještě méně je těch, o nichž smýšlím s úctou.

Bůh je ten první a nejlepší, a proto musí mít to první a nejlepší

Prachy světem vládnou a každého jde koupit, jen je potřeba znát cenu.

Člověk prostě není Bůh a hra na něj se mu krutě mstí.

Miluj, jako by Ti nikdo nikdy nezranil! Pracuj, jako bys nepotřeboval peníze! Tancuj, jako by se nikdo nedíval! Zpívej, jako by Ti nikdo neposlouchal! Žij, jako bys žil v ráji!

Jestliže se dokážete osvobodit od usilování o vztahy, budou všichni toužit být vám po boku.

Čiňte se těmi Ú: 1. Úcta k sobě 2. Úcta ke druhým 3. Úplná odpovědnost za všechny vaše činy.

Ježíšovy odpovědi

Potom přidejte dvě Ježíšovy odpovědi podle Mk 12, 29-30 a 12,31.

Pokud skupina ukázala, že je schopná samostatné práce, požádejte ji, aby posoudila, jsou-li Ježíšovy odpovědi stejně důležité nebo důležitější než nabízené možnosti. Bude užitečné upozornit, že citát vztahující se k Bohu myslí na Hospodina jako vysvoboditele z Egypta.

Odpovědi můžete rovnou představit v rámci krátkého uvedení: Na nádvoří jeruzalémského chrámu vede Ježíš rozhovory o různých důležitých otázkách. Někteří odpoví se ho snaží znemožnit, ale on vždycky svou

odpov?dí p?ekvapí a ukáže n?co d?ležit?ho o ví?e, politice, život? a smrti. Tu p?išel znalec bible — Mojžíše a Prorok? — a s up?ímným zájmem se Ježíše zeptal: Které z mnoha p?íkázání a rad je první a nejd?ležit?jší? Podle kterého se vždy ?ídit, protože ukazuje správný sm?r?

Ježíš odpovídá tak, že p?ipomene tato dv? (Mk 12, 29-30 a 12,31). První nám ?íká, že Bohu, kterému jde z lásky k nám o naše vysvobození, záchranu, nad?ji a obnovu (jak to známe z nejd?ležit?jšího SZ vypráv?ní a jak to celým p?íb?hem ukázal i Ježíš) m?žeme otev?ít a sv??it celý sv?j život. To druhé, že tuto Boží lásku m?žeme p?edávat lidem, mezi kterými se ocitneme. Sami nejsme ti nejd?ležit?jší, kolem kterých se všechno to?í.

Pom?cky: citaty.net.

P?esah

Dnes je poslední ned?le v roce, zítra bude Nový rok. Jaká p?edsevzetí si lidé dávají na Nový rok? Myslíte, že by se Ježíšovo dvoj?p?íkázání lásky hodilo jako novoro?ní p?edsevzetí?

Kdo se dnes stará o vdovy? Jsou jiní lidé, kte?í takové zajišt?ní nemají?

Kde je ve vašem okolí azylový d?m pro matky s d?tmi? Byli jste se tam podívat, znáte n?koho z d?tí?

Víte, co to je „diakonie“ (služba pot?ebným)? Víte, že církve takovou službu pot?ebným organizuje už dlouho? Myslíte, že k tomu p?isp?l i dnešní p?íb?h?

Vid?li jste jeruzalémskou Ze? ná?k?? Víte, že je to jediný poz?statek ze zbo?eného chrámu? Marek a brat?i a sestry z jeho sboru žili práv? v té dob?, kdy ?ímané chrám zbo?ili. Která postava z vypráv?ní nám n?co ?íká o chrámu, ob?tech? (M?žete s d?tmi probírat z tohoto pohledu postupn? jednotlivé postavy a zkuste, a? si d?ti vzpomenou aspo? na zákoníkovu odpov??). Pop?. je m?žete upozornit, že dary bohatých na chrám jsou z pohledu Markova vypráv?ní vlastn? zbyte?né.)

Zapívejte s d?tmi píse? *Srdce ?isté*. Co všechno podle ní brání milovat Boha „celým srdcem“? Podobn? m?žete pracovat s písní *Odpus?* — a ptát se, kdy jsme podle ní zapomn?li milovat na své bližní...

Liturgie

Biblický text k zapamatování

Milovat Boha z celého srdce a milovat bližního jako sám sebe je víc, než p?inášet Bohu ob?ti a dary. (Mk 12,33; upr.)

Rituál

Recitace upraveného textu z 1 K 15,1 nn: „Evangelium, které jsme p?ijali, je základem, na n?mž stojíme. Skrze n? docházíme spásy — vždy? jsme p?ece neuv??ili nadarmo.“

Zp?v písn? *Vám dávám nový p?íkaz sv?j* (SV 364).

Vstup do Jeruzaléma (pop?. i pašije) podle Ž 118

U?itel: „Kámen, jejž zavrhl stavitelé,“

Děti: „stal se kamenem úhelným.“

Učitel: „Stalo se tak skrze Hospodina,“

Děti: „tento div se udál před našimi zraky.“

Všichni: „Požehnaný, který přichází ve jménu Páně!“

Okénko do bohoslužeb

Můžete v zestrupné podobě užít motivačního vstupu pro starší školní děti:

Jsou různá slova, která se lidem líbí, zdají se jim moudrá. Jsou i „moudrosti“, rady zlé, a přesto se podle nich lidé řídí.

Marek dnes bude s dětmi řešit, co je ta nejděležitější moudrost podle přebýh? Mojžíše a Proroka.

Modlitba

Děkujeme, Hospodine, za pozvání objevovat tvou lásku a sílu tvého vysvobození. Děkujeme za Ježíše, který této lásce zasvětil a obětoval celý život. A děkujeme, že tato láska má moc proměňovat a napravovat vztahy mezi námi i vztahy k dalším lidem okolo nás. Amen.

Kam dále

[citaty.net — k využití pro oddíl Pro starší školní děti](#)

Odkaz na píseň

[Hlasem veselým zvukem prozpívajte](#)

[Pane Bože náš](#)

[Tvá, Pane, láska nám sílu dává](#)

[Přemýšlej, děkuj a služ \(SV273\)](#)

[Tvoje, Pane Kriste, dobrota \(SV346\)](#)

[Uhni se stranou, ztratíš jen chvíli](#)

[Odpusť, že dnes tak jako včera](#)

Cílová skupina

[Předškolní](#)

[Mladší školní](#)

[Starší školní](#)

Katechetické cykly

[Dál přece nejdeme sami III \(S Markem + S Matoušem a Lukášem\)](#)

Biblický odkaz (kat)

[Marek 12,28–34](#)

[Marek 12,38–44](#)